

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

Articulus Quintus. Regulae, axiomata, seu maxime quaedam generales mysticae ad exercitium omnis actualis operationis modi supernaturalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

cum status Priuationis sit tantum im-
mediata dispositio ad status, & modos
supernaturaliter operandi. quapropter
pia anima tanquam alter Angelus in
hac lachrymarum valle ascensiones in
corde suo disponat, & in quadam scala
mentali per orbiculares motus alicuius
talis gradus ascendat, & descendat, di-
uinam bonitatem infinitam, finitis qui-
dem, sed multiplicatis actionibus, per-
lustrando, & amando; secundum illa &
similia quæ inferius latius deducimus,
per omnes paraphrases earumque arti-
culos. quod priusquam fiat, cum varia
accidentia fragilitatis humanæ, sicut
etiam extra ordinariæ quædam perce-
ptiones mentales, subindè nonnulla in-
terijciant, vt in ordinata operationum
consecutione quandoque debeat my-
sticus non consueto modo procedere;
hinc consequenter subijciuntur

*Regulæ, axiomata seu maxima quadam ge-
nerales mysticæ; ad exercitium omnis
actualis operationis, modi su-
pernaturalis.*

ARTICVLVS QVINTVS.

Vbi spiritus Domini, ibi a libertas. ac si
diceret, ô pia anima, sicut plures
libros faciendi nullus est finis, ita etiam
multo que minus, per leges, institutio-
nes, regulas, aut mysticas doctrinas, in-
effabiles, & multifarij modi, quibus
Deus cum sibi chara anima, aliter at-
que aliter agit, complecti poterunt;
quamuis largo tractatu explicentur.

hinc pro actuali exercitio orationis
mentalis, puncta quædam notabiliora,
& praxi summe vtilia, tanquam maxi-
mas quædam generales, axiomata, aut
regulas hoc loco, vbi de operationibus
pro Hic; & Nunc congruis agitur, ex-
trahere volumus.

Et quidem primo sciendum est, ma-
ximam esse dependentiam spiritus no-
stri à spiritu diuino, iuxta illud psalmi-
stæ. quo ibo à spiritu tuo, b aut quo à
facie tua fugiam. si ascendero in cœ-
lum tu illic es, si descendero in infer-
num, ades. si tumpsero pennas meas di-
luculo, & habitauero in extremis ma-
rit etenim illuc manus tua deducet me,
& tenebit me dextera tua. &c. ac si di-
ceret, vbicumque fuero, tu ô Deus ibi
es, & prior ibi habitas. cum enim Deus
creauerit hominem non tantum ad
imaginem, sed etiam similitudinem
suam ad imaginem quidem per intel-
lectum, & voluntatem; ad similitudi-
nem autem per tres operationes, intel-
lectus scilicet agentis, patientis, ac amo-
ris ab utroque causati; non potest non
pia anima, etiam necessitate quadam
naturali, ad Deum, vt ad suum princi-
pium, & finem suæ beatitudinis incli-
nari. præsertim cum in profectu spiri-
tuali, per dona supernaturalis scientiæ,
& maximè sapientiæ, sanatum animum
consecuta fuerit. tum enim tanquam
ex radice, ab ipsa animæ essentia (in
qua gratia Dei habitat) per prius in
voluntatem consortium diuinæ natu-
ræ; (vti proprius anhelitus, & spiracu-
lum

lum vitæ) dein participatiuè ad omnes potentias, & omnem circumferentiam totius compositi humani, diffluet; amicitia Dei singulari ratione, facta participat.

Secundo, licet hæc dependentia spiritus nostri, & diuini maxima sit; non tamen videri Dei essentiam in hac vita; etiam in Ecstasi, aut raptu. nam vel Adamum in sopore, vel Moysen in ostensione omnis Boni, vel Paulum in raptu Dei essentiam vidisse; in sacra doctrina difficulter admittitur: quanto minus in alijs visionibus, & illustrationibus hisce inferioribus, ita vt hinc necessariò sequatur, loco claræ visionis essentia diuinæ, substituendas esse species, seu similitudines quasdam diuinas, quæ Diuini pulchri, & boni sint quædam simulacra, nil fœdi habentia.

Tertio; species has mysticas ad tres principales differentias redigi; scilicet expressas, resultantes, & infusas. expressæ sunt, quæ ab intellectu agente formantur, quando non passiuè, sed actiuè, se habet ad diuina, ita vt pia anima sit principale operans, vt in actus exercitio, à dissimilitudinibus primo absolui, dein charismatibus cœlestibus perfundi valeat.

Quarto, hæc duo etiam in statu vnionis, & modo operandi supernaturaliter ad mensuram doni intellectus, sæpè difficilia esse. Primo quidem, quia intellectus tam citò non potest se expedire ab vsu phantasmatum, & imaginum, puta diuini parui, magni; aut di-

mensionis alicuius scilicet latitudinis, longitudinis, sublimitatis, profundi, vel vbi, scilicet ita Hic, vt non sic alibi; vel situs, sursum, deorsum, antrosum, retrorsum, sinistrorsum, dextrorsum, & similibus. quæ necessariò desereri debent, priusquam pura contemplatio initium sumat. Secundo verò, quia nondum in quotidiano exercitio adæquatè potest procedere: plus enim intelligit, quam actu possideat, & æquè perfectè diligit, per donum namque intellectus ordinariè à longè prius videt, quod intra aliquot septimanas, aut menses tandem vt intimè vnum secum, possidet. Sicut autem hæc duo circa species expressas in statu vnionis sunt difficilia, sic in statu transformationis sunt facillima. ibidem enim vitalis gustus confortij diuinæ naturæ, per donum sapientiæ continuò præexistens, ab intellectu in instanti infatigabiliter, & admodum iucundè inspicitur, abripitur, & ab amoris præstantia facillè adimpletur; ita vt omnes imagines deserat, nec plus intelligat, quam diligit, & è contra; nisi quando ab amoris impetu intellectus operationes supprimuntur.

Quinto, resultantes species sunt, quando in actuali vnione consueque intellectus pertingit, vt mentis actiones deserens; vi, & impetu amoris extra proprium statum operandi dimoueat, dein postquam in optimo modo huius vitæ à Deo accipiendi aliquantulum hæserit, in primo instanti quoad mentis actiones iterum re-

uersus

uersus fuerit, excessiui iam habiti diuini boni similitudine in se coexistentem, verbum pronuntiat; vt in secundo instanti illicò intellectus agens iam dicti verbi pulcherrimam speciem fabricet, sicut autem toties, quoties, pia anima ad amoris excessum dimota, cum ad solitas mentis actiones dimissa fuerit, infallibiliter præstantissimum agalma, & subtilissimam de Deo similitudinem format; ita quoque toto suo esse, viuere, & composito experitur, nullas in Deo bene-afficientias per species à nobis expressas, hæc vel à longè accedere.

Sextò, infusæ sunt, quæ à Dei infusione dependent. & à nemine alio imprimi possunt. idè etiam cum sint excellentioris ordinis, piam animam viciniùs, & intensiùs Deo coniungunt, & aliquando per saltum promouent; ac citiùs in progressu spiritali proficere faciunt, quam plures aliæ operationes à nobis excitatæ. & quia à Dei gratuita benignitate immittuntur, cum suum præstiterint, tanquam umbra, cum declinat, auferuntur: vndè etiam statum non mutant, sed cum disparuerint earum effectus, impressiones, vitalesque gustus; ad ordinarios operandi modos redeundum erit. hæc porrò infusæ, & à Deo impressæ species subindè conceduntur, vel vt mala huius vitæ fortiùs ferantur, vel vt virtutum maiorem perfectionem causent, vel etiam, vt amicitia diuinæ maiora signa suscipiantur.

Septimò, non tantum speciebus re-

sultantibus, & infusis; sed etiam à nobis per mentis actiones expressis, cum à phantasmatis, & dissimilitudinibus depurata, & diuino odore vitaliter imbuta fuerint, vtimur loco luminis gloria; ita vt sicut sancti in cœlis, per lumen gloriæ ipsam Dei essentiam vident: sic etiam nos per similes species Deum, secundum conceptum absolutum, saltem in abstracto, & prout per se est summum pulchrum, & Bonum; simplici, & substantijs separatis conformi intelligentia iucundè videamus.

Octauò, omnia quæ multifariè apud mysticos leguntur, ad duo principalia redigi. primò vel ad statum, id est, prout pia anima vniformiter diu, multoq; tempore, vt plurimum operatur, verbi gratia, ad mensuram doni intellectus, vel sapientiæ. cum enim Deus via affirmationis, eminenter sit omnia in omnibus; & via negationis, sit eminenter nil omnium eorum quæ sunt: priusquam per vnum (verbi gratia) ascensum, omnia de Deo transcendentia spiritus neget; aut per vnum descensum, omnia de Deo vitali bene-afficientia, affirmet; ac singularibus seu (vt ita dicam) paruis, & minutis mentis actionibus, digerat; necesse est vt persuuant dies, anni, & tempora, vndè hisce positis, quodammodo in mysticis actionibus stare dicitur. Secundo referrì vel ad instantaneas operationes, prout scilicet pia anima in exercitio actus, pro Hic, & Nunc diuinis vnitur; & hoc sæpè admodum est laboriosum, quod in statu aliquo

aliquo non est: semel enim adepto vno statu supernaturali, (verbi gratia vnionis) habitualiter, & ad infimas, medias, ac supremas spiritus regiones, conformiter ordinariè se habet; in actus autem exercitio, cum spiritus in instanti operetur, & liberum arbitrium volubili inconstantia feratur; nisi attentio per delectabile præfens, & possessum ligetur, ad quæuis obuia & alio distrahentia, diuagatur.

Nono, Exercitium actualis vnionis incipi non posse, nisi obtenta aliqua ex supradictis speciebus; aut extraordinaria voluntatis, à Deo commotione præuiè facta.

Decimo, in omni operatione, quæ post interruptionem, verbi gratia, somni, distractionis, aut operis alicuius indifferentis, primo incipitur; quatuor præcipuè consideranda esse. primum est auersio ab omnibus, quæ cogitauit, amauit, odiuit, aut quidquid demum Deus non est, vel ad ipsum proximè, & in Nunc instanti non perducit. vt autem talis auersio fiat, oportet omnium istorum tam validè obliuisci, ac si nihil in toto mundo esset præter Deum, & se. Secundum est formatio alicuius speciei, seu similitudinis diuinæ per intellectum agentem: cum enim ipsam diuinam essentiam, in hac vita clarè videre non possimus, Deus se fingit ad imaginem menti contemplandam. Tertium est quando intellectus patiens, summi Boni pulchrum videns, attentione ligatur, & rationes ipsius Boni intimiùs aspicit. Quartum est, quan-

do ab utroque intellectu in voluntate complacentia, non de alio aliquo, sed de summo Bono exprimitur, expressa renouatur, fouetur; vt frui concedatur. Et secundum hæc omnis actio mystica in initio operationis, primò purgatur, secundò illuminatur, tertio perficitur; idque facilè, & ex naturali fecunditate intellectus agentis & patientis.

Vndecimo, Intellectus agens dum auersione ab ijs quæ Deus non sunt, & conuersione ad ea, quæ Dei sunt, se se purgare nititur; sæpè hoc ipsum præstare nequit, idque vel quod aliquid in creatura delectabile, attentionem aliò trahat; vel quod speciem pro Hic, & nunc elicere non valeat. quod esto laboriosum, & molestum sit; attamen bonis actibus, quibus contestatur quod Deus sit solus quem diligit anima eius, vtiliter ad patientiæ meritum, & subsecuturæ fruitionis præmium, sese disponit.

Duodecimo, Has operationes intellectus, earumque purgationem, illuminationem, & perfectionem; fruitioni arcani amoris non aduersari; sed ad contemplationis quietem pertinere, otium falsum cauere, diuinum Pulchrum, & Bonum minutis quibusdam actibus gustare, ac digerere, cum enim fruitio ad vim appetitiuam pertineat, appetitus autem circa infinitum Bonum, & Pulchrum versetur, insatiabili quadam esurie, mentis inescatio peragitur, & renouatur, per spiritus instantaneas operationes; attamen continuationem fruitionis non interrumpentes:
licuti

sicuti nec visus à suo intuitu impeditur; licet oculus in momento, & primo instanti clausus sit, in secundo instanti verò, iterum apertus.

Decimotertio, quatuor esse notabiliores vicissitudines, seu phæras quasdam cœlestes, in quibus spiritus instantaneas suas operationes, peragit prima est, per modum fundi, seu centri, intra se, in quo sub ratione collecti, circa æternum Bonum, & Pulchrum versatur; idque ex primo principio concreatę dilectionis, & inclinationis admirabilis illa ad fundum, non tantum inclinatio, sed etiam facillimè inhæsiō otiosa, operationes actuales, sine quibus nil boni agitur, suffocans. atque idè circa hunc fundum sic versari quisque debet, ne spiritus operationes, in fundo silēti ratione procedentes, ante tempus suis functionibus destituat; sed ex fundo spiraculum vitæ, & primæ ad Deum dilectionis gustum capiens, spitualibus operationibus perficiat, subtilizet, & sub vno intelligentiæ radio, conformiter ad substantias separatas eleuet. quemadmodum etiam sol, sic radios in globo, & centro suo continet, vt simul etiam vsquequaque eos diffundat. Secunda est, per modum spiritus ad extra, & supra; ita vt suum vbi, & situs, seu extensio, in cœli altitudine residere videantur; & tum omnia transcendens, frequenter leuabit se super se. Tertia est adæquata dispositio, ita vt nulla sit differentia inter superiores, & inferiores potentias, sphæras, vbi, situsque, sed

in toto composito adæquatè diuina benè afficiētia, perfundatur. Quarta est, quando remissè incedit, & nil singulare de diuina amicitia, neque in fundo, neque in spiritu, neque in toto composito percipit; sed tota harmonia consentiente, & quieta, est quod est; totali quidem inclinatione sese Deo porrigens: in non autem vitali habere, etiam Deum reuerenter adorans, inquirens, ac circumspiciens, si illum, qui vndique est, sub vitali vnione, & comunione inueniat, foueat, possideatque.

Decimoquarto, simili inquisitione facilè, ac etiam in minimis quandoque charitatis, aut pietatis operibus, piam animam inuenire, quo mediante de nouo amoris exercitium reincipiat. in modo namque operandi supernaturaliter, maximè per donum sapientiæ, diuinus radius, pijs mentibus semper benignè collucet; ita vt omnia quæ sunt, lumine diuinæ bonitatis resfulgeant, tanquam atomi, qui nubiloso sole non videntur, at in radijs solis non tantum videntur; sed etiam tam splendidi sunt, vt licet alioquin præ sui tenuitate ne quidem videantur; tunc lucida pulchritudine mirè oblectent. hinc cum admiratione videre est, quod sacra doctrina, & prærogatiua sanctitatis à Deo dignati præstantiores homines, post altissima quæque tam scholastica, quam mystica; in elementis fidei, & pietatis, verbi gratia, in oratione dominica, aut salutatione Angelica, indicibilem deuotionem exhalent. & tum vel bestia

agri glorificabit Dominum, ac ut creatura Dei, infinitæ eius potentiæ memoriam subministrabit.

Decimoquinto, quando operatio aliqua à suo summo, seu intenso actu deficit, non semper ilicò à prorsus noua operatione reincipiendum esse, sed ordinariè reliquias cogitationis diem festum agere, & vestigia quædam suæ eminentiæ in inferioribus potentijs relinquere: quæ etiam suo modo afficiant, & perfici velint, ne autem quis inaniter reliquijs hisce inhæreat, quantum in se fuerit, horum obliuisci, & de nouo incipere conetur, ac si nil istorum habuisset; quantumuis hoc ipsum ingratum esse videatur. interea verò si adhuc vitaliter, & non inaniter; sed cum suauis mentis gustu reliquiæ sublimium afficiant, ab illis reincipienda erit actualis vnio, quoadusque non amplius vitaliter moueant.

Decimosexto, sicut in hac vita non est finis largitionis gratiæ diuinæ, maioris radicationis in charitate, renouationis sapientiæ supernaturalis, aut similibus donorum, quibus Deo chara anima adornatur; sic etiam nullus finis

est, magis perficiendi mysticos status, regiones, dimensiones, vbi, situs, ac instantaneas operationes, nec aliarum nouarum pulchritudinum à nemine ex toto explicatarum. in his enim omnibus, tanquam in spiritu Domini summa est libertas, ut meritò spiritus spirer vbi vult, & vocem eius audias, & nescias, vnde veniat, aut quo vadat: id quod tamen sic non dicitur, tanquam si mysticorum scripta vtilia, imò & necessaria non sint; sed ut pia anima, sic omnibus, quæ ad nostram doctrinam scripta sunt, vtatur; ut simul animaduertat, postquam similibus probè instructa fuerit, infinitum campum inexplicabilium diuinorum secretorum, adhuc superesse, ut in eo continuò spiritus rectus in imis visceribus renouetur, & semitam prudentiæ, & eloquij mystici addiscat. hisce porrò ad exercitium actus, necessariò interfertis, ad status vnionis mediam regionem (in qua proprius spiritus, diuinis illustrationibus perfunditur) declarandam, consequenter

procedemus.

(* *)

21/4 43.

ET